

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΟΝΤΙΑΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
COMMITTEE FOR PONTIC STUDIES

ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ
«Ο ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΠΟΝΤΟΣ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ»

5-8 ΜΑΪΟΥ 2016

ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΥ ΒΙΚΤΩΡΑ Ι. ΣΑΡΙΓΙΑΝΝΙΔΗ

INTERNATIONAL SYMPOSIUM
“THE BLACK SEA REGION IN THE CONTEXT OF THE ROMAN EMPIRE”

5-8 MAY 2016

DEDICATED IN MEMORY OF VICTOR I. SARIANIDI

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

PROGRAMME

ΑΘΗΝΑ 5-8 ΜΑΪΟΥ 2016, ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ CORAL, Λ. ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ 35, Π. ΦΑΛΗΡΟ

ATHENS 5-8 MAY 2016, CORAL HOTEL, 35 POSSIDONOS Av., P. FALIRO

Προεδρείο: David Braund, Καθηγητής του Πανεπιστημίου Έξετερ, Μ. Βρετανία

Ηλίας Κ. Πετρόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου

Άγγελος Χανιώτης, Καθηγητής του Ινστιτούτου Προηγμένων Σπουδών, Πρίνστον

Session: David Braund, Professor at the University of Exeter, U.K.

Elias K. Petropoulos, Assistant Professor at the Democritus University of Thrace

Angelos Chaniotis, Professor at the Institute of Advanced Study, Princeton

ΠΕΜΠΤΗ THURSDAY 5.5.2016

18:30 Επίσημη έναρξη των εργασιών του Συμποσίου στα Γραφεία της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών από τον Πρόεδρο της Ε.Π.Μ., **Χρήστο Γαλανίδη**

Opening of the Works of the Symposium at the Committee for Pontic Studies by the chairman of the Committee, **Christos Galanidis**

Χαιρετισμός του Αντιπροέδρου της Ε.Π.Μ., **Αλέξιου Γ.Κ. Σαββίδη**

Address by the Vice chairman of the Committee, **Alexios G.C. Savvides**

Εναρκτήρια ομιλία **Άγγελου Χανιώτη** «Ο Εύξεινος Πόντος και η ρωμαϊκή οικουμένη»

Keynote address by **Angelos Chaniotis** "The Pontic Region and the Roman oecumene"

Προβολή ντοκιμαντέρ για το έργο του Βίκτωρα Σαριγιαννίδη

Video presentation of Victor Sarianidi's life and work

Ξεναγήση στο Μουσείο Ποντιακού Ελληνισμού, από την Λένα Καλπίδου, Έφορο του Μουσείου, Αρχαιολόγο

Visit at the Museum of Pontic Hellenism, by Lena Kalpidou, Museum curator, Archaeologist

Επιστροφή στο ξενοδοχείο - Return to the Hotel

21:00 Επίσημο δείπνο - Official reception

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ FRIDAY 6.5.2016

1^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ

1st SESSION

**ΘΡΑΚΗ, ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑ, ΔΥΤΙΚΗ ΑΚΤΗ ΤΟΥ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΠΟΝΤΟΥ
THRACE, PROPONTIS, WEST PONTIC REGION**

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: ΑΓΓΕΛΟΣ ΧΑΝΙΩΤΗΣ

COORDINATOR: ANGELOS CHANIOTIS

- 10:00-10:25: **Παντελής Νιγδελής**, Καθηγητής Αρχαίας Ιστορίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Ελλάδα)
«Οι Θράκες βασιλείς και οι ελληνίδες πόλεις της ρωμαϊκής επαρχίας της Μακεδονίας: Οι μαρτυρίες των επιγραφών»
Pantelis Nigdelis, Professor of Ancient History, Aristotle University of Thessaloniki (Greece)
“Thracian Kings and Greek Poleis of the Roman Province of Macedonia: The Inscriptions’ Evidence”
- 10:25-10:50: **Alexandru Avram**, Professor of Ancient History, Université Le-Mans (France)
“Some New inscriptions of Callatis”
Alexandru Avram, Καθηγητής Αρχαίας Ιστορίας, Πανεπιστήμιο Le-Mans (Γαλλία)
«Ορισμένες νέες επιγραφές από την Καλλάτιδα»
- 10:50-11:15: **Alexander Minchev**, Dr. of Archaeology, Archaeological Museum of Varna (Bulgaria)
“The pantheon of Roman Odessos: traditions and changes (1st -3rd c. AD)”
Alexander Minchev, Δρ Αρχαιολογίας, Αρχαιολογικό Μουσείο Βάρνας (Βουλγαρία)
«Το πάνθεον της Ρωμαϊκής Οδησσού: παραδόσεις και αλλαγές (1^{ος} – 3^{ος} αι. μ.Χ.)»
- 11:15-11:40: **Mustafa Sayar**, Professor of Ancient History and Classical Archaeology, University of Istanbul (Turkey)
“From Propontis to Pontos Euxeinos”
Mustafa Sayar, Καθηγητής Αρχαίας Ιστορίας και Κλασικής Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο της Κωνσταντινούπολης (Τουρκία)
«Από την Προποντίδα στον Εύξεινο Πόντο»
- 11:40-12:00: **ΣΥΖΗΤΗΣΗ – DISCUSSION**
- 12:00-13:00: ΔΙΑΛΕΞΗ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ: «ΤΟ ΠΡΟΣΦΑΤΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΟ ΣΤΟΝ ΒΟΡΡΑ ΤΗΣ ΜΑΥΡΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ», **ALEXANDER A. MASLENNIKOV**
LECTURE - PRESENTATION: "RECENT ARCHAEOLOGICAL INVESTIGATIONS IN THE NORTHERN BLACK SEA LITTORAL", **ALEXANDER A. MASLENNIKOV**
- 13:00-14:00: ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΟ ΓΕΥΜΑ – LUNCH

ΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΑΚΤΗ ΤΟΥ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΠΟΝΤΟΥ
 URBAN CENTERS AND ARCHAEOLOGY ON THE SOUTHERN BLACK SEA LITTORAL

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: ΗΛΙΑΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ COORDINATOR: ELIAS PETROPOULOS

- 14:00-14:25: **Μανόλης Μανωλεδάκης**, Επίκουρος Καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας, Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος (Ελλάδα)
 «Η νότια ακτή του Ευξείνου Πόντου μέσα από το έργο των Ρωμαίων γεωγράφων»
Manolis Manoledakis, Assistant Professor of Classical Archaeology, International Hellenic University (Greece)
 “The southern Black Sea in the work of Roman geographers”
- 14:25-14:50: **Sergey Yurevitch Saprykin**, Professor of Ancient History, Moscow State University M.V. Lomonosov (Russian Federation)
 “Greek Cities of the South Black Sea Coast in the Early Imperial Period (1st c. BC - 2nd c. AD)”
Sergey Yurevitch Saprykin, Καθηγητής Αρχαίας Ιστορίας, Κρατικό Πανεπιστήμιο Μόσχας Μ. Β. Λομονόσοφ (Ρωσική Ομοσπονδία)
 «Οι ελληνίδες πόλεις της νότιας ακτής του Ευξείνου Πόντου κατά την πρώιμη αυτοκρατορική εποχή (1^{ος} – 2^{ος} αι. μ.Χ.)»
- 14:50-15:15: **Bülent Öztürk**, Assistant Professor of Ancient History, Sakarya University (Turkey)
 “Social & cultural life in Heraclea Pontica in the Roman Period”
Bülent Öztürk, Επίκουρος Καθηγητής Αρχαίας Ιστορίας, Πανεπιστήμιο Σαγγαρίου (Τουρκία)
 «Κοινωνική και πολιτισμική ζωή στην Ποντική Ηράκλεια κατά την ρωμαϊκή εποχή»
- 15:15-15:30 **ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ – BREAK AND COFFEE**
- 15:30-15:55: **Sumer Atasoy**, Emeritus Professor of Classical Archaeology, Karabük University (Turkey)
 “The remains of a Roman temple at Tios”
Sumer Atasoy, Ομότιμος Καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο Karabük (Τουρκία)
 «Τα λείψανα ενός ρωμαϊκού ναού στην Τίο»
- 15:55-16:20 **Yildirim Şahin**, Assistant Professor of Classical Archaeology, Karabük University (Turkey)
 “The Roman Trading Center on the bank of Billaios River”
Yildirim Şahin, Επίκουρος Καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο Karabük (Τουρκία)
 «Το ρωμαϊκό εμπορικό κέντρο στην όχθη του ποταμού Βιλλαίου»
- 16:20-17:00 **ΣΥΖΗΤΗΣΗ – DISCUSSION**

ΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ, ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ
 URBAN CENTERS, HISTORY AND ARCHAEOLOGY OF PONTOS

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: ΑΓΓΕΛΟΣ ΧΑΝΙΩΤΗΣ

COORDINATOR: ANGELOS CHANIOΤIS

- 17:00-17:25 **David Braund**, Professor of Ancient History, University of Exeter (UK)
 “Nero in the Black Sea”
David Braund, Καθηγητής Αρχαίας Ιστορίας, University of Exeter (UK)
 «Ο Νέρων στην Μαύρη Θάλασσα»
- 17:25-17:50: **Claire Barat**, Maître de conférences en histoire ancienne et archéologie classique, Université de Valenciennes et du Hainaut-Cambrésis (France)
 “Sinope in Roman time, from the Pontic capital to the Caesarian colony”
Claire Barat, Επίκουρη Καθηγήτρια Αρχαίας Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο Valenciennes et du Hainaut-Cambrésis (Γαλλία)
 «Η Σινώπη στους ρωμαϊκούς χρόνους, από την πρωτεύουσα του Πόντου στην αποικία της εποχής του Καίσαρα»
- 17:50-18:15: **Eleni Mentesidou**, PhD candidate at Democritus University of Thrace (Greece)
 “Roman Amisos: A study on graves and grave findings”
Ελένη Μεντεσιδου, Υποψήφια Διδάκτωρ στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Ελλάδα)
 «Η ρωμαϊκή Αμισός: μια μελέτη των τάφων και των κτερισμάτων»
- 18:15-18:40: **Deniz Burcu Erciyas**, Professor of Classical Archaeology, Middle East Technical University of Ankara (Turkey)
 “A Local Patron at Komana”
Deniz Burcu Erciyas, Καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας, Πολυτεχνείο Μέσης Ανατολής, Άγκυρας (Τουρκία)
 «Ένας τοπικός άρχων στα Κόμανα»
- 18:40-19:15: **ΣΥΖΗΤΗΣΗ – DISCUSSION**

ΠΕΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ
 END OF THE FIRST DAY SESSIONS

20:00 **ΔΕΙΠΝΟ - DINNER**

ΣΑΒΒΑΤΟ SATURDAY 7.5.2016

4^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ

4th SESSION

Η ΒΟΡΕΙΑ ΑΚΤΗ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΟΥ ΒΟΣΠΟΡΟΥ THE NORTHERN BLACK SEA LITTORAL AND THE BOSPORAN KINGDOM

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: ΑΛΕΞΙΟΣ Γ.Κ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ COORDINATOR: ALEXIOS G.C. SAVVIDES

- 10:00-10:25: **Marta Oller Guzman**, Assistant Professor of Classical Philology, Universitat Autònoma de Barcelona (Spain)
“The Strategoi and the Cult of Apollon Prostates in Roman Times. New Studies on Olbian Prosopography”
Marta Oller Guzman, Επίκουρη Καθηγήτρια Κλασικής Φιλολογίας, Αυτόνομο Πανεπιστήμιο Βαρκελώνης (Ισπανία)
«Οι Στρατηγοί και η λατρεία του Απόλλωνος Προστάτου κατά τους ρωμαϊκούς χρόνους. Νέες έρευνες στην προσωπογραφία της Ολβίας»
- 10:25-10:50: **Altay Çoskun**, Professor of Ancient History, Waterloo University (Canada)
“The Bosporan Kings in-between the Mithridatic Tradition and Friendship with Rome: the Usurpation of Asandros Revisited”
Altay Çoskun, Καθηγητής Αρχαίας Ιστορίας, Πανεπιστήμιο Waterloo (Καναδάς)
«Οι Βοσποριανοί βασιλείς ανάμεσα στην μιθριδατική παράδοση και την φιλία με την Ρώμη: Ο σφετερισμός του Ασάνδρου υπό αναθεώρηση»
- 10:50-11:15: **Victor Cojocaru**, PhD in Archaeology, Senior researcher at the Institute of Archaeology of the Romanian Academy, Iasi Branch (Romania)
“The Bosporan Kingdom, Rome and the Polemonides Revisited”
Victor Cojocaru, Δρ Αρχαιολογίας, Ερευνητής, Ινστιτούτο Αρχαιολογίας της Ρουμανικής Ακαδημίας Επιστημών, Τμήμα του Ιασιού (Ρουμανία)
«Το Βασίλειο του Κιμμερίου Βοσπόρου, η Ρώμη και οι Πολεμωνίδες υπό αναθεώρηση»
- 11:15-11:30 **ΣΥΖΗΤΗΣΗ – DISCUSSION**
- 11:30-12:05 **Alexander Alexandrovitch Maslennikov**, Καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας, Ινστιτούτο Αρχαιολογίας της Μόσχας (Ρωσική Ομοσπονδία),
Ηλίας Πετρόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής Αρχαίας Ιστορίας, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Ελλάδα)
«Οι ελληνικές παραδόσεις στο Βασίλειο του Βοσπόρου κατά την ρωμαϊκή εποχή»
Alexander Alexandrovitch Maslennikov, Professor of Classical Archaeology, Institute of Archaeology, Moscow (Russian Federation),
Elias Petropoulos, Assistant Professor of Ancient History, Democritus University of Thrace, (Greece)
“Greek Traditions in the Bosporan Kingdom during the Roman Period”
- 12:05-12:40: **ΣΥΖΗΤΗΣΗ – DISCUSSION**
- 12:40-14:00: ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΟ ΓΕΥΜΑ - LUNCH

Η ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΚΤΗ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ THE EASTERN BLACK SEA LITTORAL
 ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: DAVID BRAUND COORDINATOR: DAVID BRAUND

- 14:00-14:25: **Emzar Kakhidze**, Associate Professor of Classical Archaeology, Batumi State University (Georgia)
 The “Pontus-Caucasian frontier: some new evidence”
Emzar Kakhidze, Αναπληρωτής Καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας, Κρατικό Πανεπιστήμιο του Βατούμ (Γεωργία)
 «Το σύνορο Πόντου – Καυκάσου: νέες μαρτυρίες»
- 14:25-14:50: **Lasha Aslanishvili**, Head of Museum of Cultural Heritage Preservation Agency of Ajara (Georgia)
 “Roman garrisons stationed in Apsarus”
Lasha Aslanishvili, Διευθυντής του Μουσείου Πολιτιστικής Κληρονομιάς (Γεωργία)
 «Ρωμαϊκές φρουρές στην θέση Άψαρος»
- 14:50-15:05: **ΣΥΖΗΤΗΣΗ – DISCUSSION**
- 15:05-15:20: **ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ – BREAK AND COFFEE**
 6^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ 6th SESSION

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ
 ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: ΗΛΙΑΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ECONOMIC NETWORKS
 COORDINATOR: ELIAS PETROPOULOS

- 15:20-15:45: **Andrey Viktorovitch Bezrukov**, Assistant Professor of Ancient History, Nosov Magnitogorsk State University (Russian Federation)
 “Transit trade in the Volga and the Kama region in the late BC – early AD centuries (according to written records, archaeological, and numismatic sources)”
Andrey Viktorovitch Bezrukov, Επίκουρος Καθηγητής Αρχαίας Ιστορίας, Κρατικό Πανεπιστήμιο Νόσοφ του Μαγνιτογκόρσκ (Ρωσική Ομοσπονδία)
 «Διαμετακομιστικό εμπόριο στην περιοχή ανάμεσα στους ποταμούς Βόλγα και Κάμα κατά το μεταίχμιο των προχριστιανικών και μεταχριστιανικών αιώνων (σύμφωνα με γραπτές, αρχαιολογικές και νομισματικές πηγές)»
- 15:45-16:10: **Elena Klenina**, Head of research department, the State Museum-Preserve "Tauric Chersonese", Senior researcher, Adam Mickiewicz University, Poznan (Poland)
 “Amphorae of the Black Sea region as a source for trade in the 2nd-3th centuries”
Elena Klenina, Διευθύντρια τμήματος ερευνών στο Κρατικό Μουσείο «Ταυρική Χερσόνησος», Πανεπιστήμιο Adam Mickiewicz, Πόζναν (Πολωνία)
 «Οι αμφορείς του Ευξείνου Πόντου ως πηγή για το εμπόριο μεταξύ του 2^{ου} και 3^{ου} αι. μ.Χ.»
- 16:10-16.25: **Dominique Kassab Tezgör**, Professor of Classical Archaeology, Bilkent University of Ankara (Turkey)
 “Late Roman Amphorae as a Marker of the International Relations of Sinope (2nd - 7th century AD)”

Dominique Kassab Tezgör, Καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο Bilkent της Άγκυρας (Τουρκία)
«Οι υστερορωμαϊκοί αμφορείς ως ένδειξη των διεθνών σχέσεων της Σινώπης (2^{ος} – 7^{ος} αι. μ.Χ.)

16:25-16:40 **ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ – BREAK AND COFFEE**

16:40-17:00 **ΣΥΖΗΤΗΣΗ - DISCUSSION**

7^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ

7th SESSION

ΚΑΤΑΛΗΚΤΗΡΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: DAVID BRAUND

FINAL SESSION
COORDINATOR: DAVID BRAUND

17:00-17:30 **Dimitrios Kyrtatas**, Professor of Ancient History, University of Thessaly (Greece)
“The Christianization of Pontus”

Δημήτριος Κυρτάτας, Καθηγητής Αρχαίας Ιστορίας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Ελλάδα)
«Ο εγχριστιανισμός του Πόντου»

17:30-18:30: ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ **A. ΧΑΝΙΩΤΗ** - ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ
SUMMARY OF THE SYMPOSIUM SESSIONS BY **A. CHANIOTIS** – DISCUSSION - CONCLUSIONS

18:30 ΛΗΞΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ **ΧΡΗΣΤΟ ΓΑΛΑΝΙΔΗ**
END OF THE SYMPOSIUM WORKS BY THE CHAIRMAN OF THE COMMITTEE **CHRISTOS GALANIDIS**

20:00 ΔΕΙΠΝΟ - DINNER

ΚΥΡΙΑΚΗ SUNDAY 8.5.2016

08:00 ΞΕΝΑΓΗΣΗ ΣΕ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ - VISIT TO ARCHAEOLOGICAL AREAS OF ATHENS

14:00 ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΟ ΓΕΥΜΑ ΣΤΗΝ ΠΛΑΚΑ – LUNCH AT PLAKA